

## Urho Kekkosen ensimmäinen hallitus

Tultuaan valituksi uudelleen tasavallan presidentiksi helmikuussa 1950 Paasikivi antoi eduskunnan puhemiehelle Urho Kekkoselle tehtävän ryhtyä tunnustelemaan hallituksen muodostamisen mahdollisuuksia. Paasikiven arvion mukaan K.-A. Fagerholmin kesästä 1948 johtama sosiaalidemokraattinen vähemmistöhallitus oli jo suoriutunut päätehtävästään, sisäpolitiikan vakauttamisesta ja ennen kaikkea kommunistien vaikutusvallan heikentämisestä yhteiskunnan eri aloilla. Se oli kuitenkin joutunut kasvaviin vaikeuksiin suhteissa Neuvostoliittoon. Presidentin mielestä uuden hallituksen piti olla edellistä laajapohjaisempi ja myös ulkopoliitiikan alalla toimintakykyisempi.

Ensin yritettiin Paasikiven toivomuksesta palauttaa kolmen suuren puolueen (maalaisliiton, sosiaalidemokraattien ja SKDL:n) yhteistyö, mutta sosiaalidemokraatit eivät halunneet lähteä kommunistien kanssa samaan hallitukseen. Jo kuukauden verran kestäneiden tunnustelujen kyllästyttämä Paasikivi antoi lopulta Kekkoselle tehtävän muodostaa hallitus maalaisliiton ja keskiryhmien varaan.

Presidentti nimitti Urho Kekkosen johtaman hallituksen virkaansa 17.3.1950. Maalaisliitto sai 10 ministeripaikkaa, edistyspuolue ja ruotsalainen kansanpuolue kumpikin kaksi, ja lisäksi ulkoministeri Åke Gartz katsottiin ruotsalaista kansanpuoluetta lähellä olevaksi ammattiministeriksi. Pääministeri otti hoitaakseen myös poliisiasiat. Hallituksella oli eduskunnassa vain 75 edustajan kannatus, joten se joutui toimimaan varovasti sovitellen.

Kekkosen hallitus otti ensimmäiseksi tehtäväkseen valtiotalouden vakauttamisen ohella kauppasopimuksen aikaansaamisen Neuvostoliiton kanssa. Neuvotteluja hoitivat ulkoministeri Gartz ja kauppaministeri Sakari Tuomioja. Kauppaneuvottelut alkoivatkin parin viikon kuluttua ja johtivat kevään kuluessa viisivuotisen idänkaupan runkosopimuksen valmistumiseen. Pääministeri Kekkonen kävi allekirjoittamassa sen Moskovassa kesäkuussa 1950. Onnistunut matka tutustutti Kekkonen neuvostojohtoon ja perehdytti idänpolitiikkaan.

Sosiaalidemokraatit eivät olleet tyytyväisiä hallitusratkaisuun ja pitivät erityisesti pääministeri Kekosta vastustajanaan. Oikeisto- ja vasemmisto-oppositio oli kuitenkin hajanainen eikä halunnut ryhtyä hallituksen kaatamiseen. Hallitus joutui erittäin ahtaalle talous- ja työmarkkinaongelmien kanssa, jolloin todettiin tarve laajentaa hallituspohjaa vasemmalle. Vuoden 1951 alussa syntyikin Kekkonen toinen hallitus, jossa maalaisliitto ja sosiaalidemokraatit ryhtyivät yhteistyöhön.

---

Lähteinä mm: Kari Hokkanen, Kekkonen maalaisliitto 1950 - 1962. Maalaisliitto-Keskustan historia 4 (2002), s. 51 - 69; Tuomo Polvinen, J.K. Paasikivi. Valtiomiehen elämäntyö 5, 1948 - 1956 (2003), s. 74 - 120; Juhani Suomi, Vonkamies. Urho Kekkonen 1944 - 1950 (1988), s. 451 - 469; Juhani Suomi, Kuningastie. Urho Kekkonen 1950 - 1956 (1990), s. 15 - 103.